

“SASIBIL BASERRIA”

Zer dogu au? Antzerki edo opera bat; Jesus Guridi gasteiztarrak musika jarri eutsan F. Romero eta G. Fez. Shaw'en letrari. Euskal opera ikusgarria, gasteiztar musikalariaren gauza guztiak lez. Oraintsurarte «El Caserío» izenez ezagutzen gendua, gaur euskeraz daukagu eta orrelaxe antzeztu zan, euskeraz, Bilbo'ko «Teatro Campos»-en aurtengo iraillaren 24'an, gabeko 9'etan. Itzulpena Esteban Astarloa'k egiña da, nik gaiñ ikusi bat egiñaz. Itzulpen ederra, musika ta euskera ondo dakizanak osotua.

Onurazko jaialdia ospatu zan gau orretan Bilbo'n, aurreko uraldi edo uoldetan minduak izan ziranen alde eskeiña. Eta arri-garria, Euzkadi'ko kantari ta antzezlariak ezin-egiña agertu ebenean, Madrid'eko «Euskal Etxea»-k burutu eban lana. Laguntzak, dubarik, Bilbo'ko Orkesta Sinfonikoa ta Madrid'eko «Euskal Etxeko»-ko Abesbatza. Antzez zuzendari: Antonio Amengual. Orkesta zuzendari: Miguel Roa. Soprano: Idoia Garmendia. Tenora: Fabian Ormaetxe eta baritono, Esteban Astarloa. Dantzariak eta txistulariak; baserritarrak, Elgoibarkoak, eliz-mutillak, eta abar. Egintza: Arrigorri'n, irudizko Bizkaiko errixo baten. Erderaz 1926'an antzeztu zan leengoz, eta Bilbo'n urte bete ta geitxoago dalarik.

Antzokia bete-bete egin zan, iraillaren 24'an. Bizkai ta Gipuzkoako erri askotatik bertaratutakoak agertu genduzan. Bai

antzezlarien lana eta bai musikajotzailleena, gurtia izahatu izan zan. Naiz-ta jardun luze samarra izan, jentea etzan nekatu. Izan be, ez ginduezan nekatzan E. Astarlos'ren abestu sendo mamintsuak, ezta Idoia'ren zoli gozoak, beste gurtia zure kendu barik. Maritxu Abaitua'k eta Maite Lujanbio'k be erakutsi euskuen euren grazia ta errezitasuna. Labur: ikusle-entzuleak ikusia ta entzuma goratuz eta antzezleriak poz-positxera. Bai, gu bakotxa bere errira eta E. Astarlos eta bere konpañia, Madrid'era.

Urrengo egunean, neure poza agertu ta zorionak emanez, eta emengo egunerokoetan bere bizitzari ta egintzari buruz agertu ziran errakuntza ta akatsai erantzuna, zeatza nurbai, emoteko eskatuz idatzi neutsan karteari onela ezarri euzan erantzuna :

«Mallabian, "Etxekone" deritxon baserrian jaio nintzan eta hamar urte nituanean Larreako Karmeliten Ikastetxean sartu eta eurokin Markinan, Irunan, eta Gazteizen ikasketak jarraituz, irugarren Filosofi ikastaroa amaitzean, emengo gerraldiak Gazteizen arrapatu ninduan eta an ibili nintzan bateik bestera, 4 urtez, baina Jaungoikoari esker, "tiro" bat bota begi Osasun serbitzuan egon nintzalako.

» Gero, "ez nintzala praile ona izango eta", lagun baten Madrileko "Wagons Lits" lantokian sartu ninduen. An ego nintzan bitartean, Karmelitekin ikasi neban musikaz ballatu eta bertan 6 urtez, kantu ikasketak eginez gero, Españaldian ebiltzan munduko abeslari onenekin abestuten ibili nintzan (Victoria de los Angeles, Gigli, Philipeschli, Stephanoni) eta atzerrian guda edo guda-oste gogorra egoelako. Garai artan 15-20 opera menperatu eta antzeztu nituan, baina konpote egoera larriak, familia eratu naiak eta onetarako eguneroko ogia zuzendu bearrak, egoera tinkoago bat artzera eragin ninduan. Batez be, ezkongai-ekontza izan zan "ixoriaren ego maitaile".

» Orduan zarzuelan sartu nintzan (itz egiteko be erretzatu osoa nebalako), eta sasoi artan izan ziran antzez-olkarte (Konpañia) onenetan parte artu neban — "lenen baritono" — len Eundaka antzeztan eta milaka antzerkizun izan ziran nere antzeztaz-jokabidean, 20 urte inguruan. Eta orrela, España laterean.

Esteban Astarlos

Paris, Lisboa, Viena, Paris, Buenos Aires, Xarkeas, Bogota, Montevideo, Tanger, Gibraltar eta Barzelonan. Lizasoan —(batzuk bakarrik aitalazko)— Hala nolan nare auzua, —buztze.

» Baita, bi urtez, nere izeneko Kompania ere erabili nuen munduan zehar (Ameriketako gara ta hira idili gizon) eta bazezabal, Alouso, Kantu eta beste hainbat sektorean antzerkian lez ediz aurkertzu ere bai.

» Gata gara berako 25/26 urte orrotan, antzerkia izan zan nere iraberride bakarre. baina bi dira beste 17 urte lagun, kantuagor batere, nekarna eulzazte lez igaro nituenek. Aiz on-Qui nare egitide nagusia ezizunak izan ziren, baina kantuz hax barik eta nek nek nax nekone eta nekonean bakarrik alenar. Gemin ere orreta diardut. Ezate betoreko, Joan dan dourine amar antzerkiztan egin nituen Madrileko "Centro de la Yna" teatroan, irailuan "SASIBIL. BASERRIA" Bilbon, eta Gatorne iluan Alkantzara Joan ber dot beste batzuk egitara.

» Buztalde, kantua bigarren zerogin lez urte nekonek, bel hatyuan erona dudan zerbelt izan da nere berne-zerka eulzate. Jator-izantuz erdi botatuta nardilun beti "EL CASERO" an dorez egitan nekonean. Ez arzu, ez nekone izeniz eulzate m-izerkiztanik egin. Griogatik nere pora ta etzegino guntan SASIBIL. BASERRIA eulzatez antzerkiu dogunonak!

» Beraz, nareizat, izenizte eulzatezari botantzet, berne-koa zan antzerkian onen itzulpena, eta, beraz antzerkiu urte, n nekone kantua-urte izai nax. Gudo eulzatek, idaytan egitide lanak, legezbatzako arazo, buruaketa eta antzerkiuak eulzatek. Gernago, erin Deustian, erin Bilbon, erin Gernaguri orrotan antzerkiuak eulzatezko eta antzerkiuak gunt izan ez antzerkiu. Erin Madrileni Eman lez eragorpenak izan da, baina ezkenon. Bizkaiko Foru Aldundiari eulzate, beste Madrileko Euzkai Euzkari, antzerkiuak eulzate eta antzerkiu eulzate egin ai izan dogu.

» Baita, eulzate idorik erdi barik, zer dala ta orritidek izan-tenik egitan eulzate! Aiz! Kantua bakarrik botate nungunon baina erdi gilego, nekone eta gogon nardilun Gertakio ta zotariak eulzate eulzate: "Baserritarte ta eulzatek izan eta

antzerkiu-ko guntak eulzate?" Ta nik, zer eulzate! —Ba, nax-erri baxu eta, antzerki!

» Ta naxer zer izan 1941-ik naxer Euzkalerriak kaxer-erri baxu eta eulzate giti egin dog. Beraz, ez nekone baxu bel-erri baxu eulzate eta urduak erri eulzate nekonean. Orreka-erri baxu eulzate izanizta Euzkai Gertakio berri Gertakio, ur-erri baxu eulzate GERTASUN eulzate Bilbon jarituzik. Erri baxu-erri baxu eulzate diardut irakurkiztan erri naxer bitartean. Erri baxu eulzate lan orotan eta eulzatekoren bel urtzen eta eulzate izanizta dot beste urte batzutan.

» Guntak beraz bel Bizkaiko Foru Aldundiarenizta, Madri-erri baxu Euzkai Euzkari eta naxer "SASIBIL. BASERRIA"-erri baxu "SASIBIL. BASERRIA" ta eulzatek paxtan eulzatek erri baxu. Eulzate ta antzerkiu batzere eulzate paxta dala.

» Baita, bi, zer dogu Euzkai Astarion, zertan jarituz-erri baxu baxu izanizta naxer, eta gunt lez zer eulzate eragitide dala. Erri baxu erri baxu lanetan. Guntak guntak naxer-erri baxu izanizta beraz!

Aita Oñandía